Raadsvoorstel

Regionale Omgevingsagenda Holland Rijnland

Aan : de gemeenteraad
Van : College van B&W
Datum : 13-04-2021
Portefeuillehouder: : Theo Alkemade
Programma : Programma 9
Zaaknummer : 142262

Voorgesteld besluit

I) Geen wensen en bedenkingen in te dienen op de Regionale Omgevingsagenda Holland Rijnland

Kern van het voorstel

De Regionale Omgevingsagenda Holland Rijnland (ROA) gaat over de toekomst van de regio. De Regionale Omgevingsagenda is een zelfbindend document onder de Omgevingswet, voor de dertien gemeenten in Holland Rijnland (Alphen aan den Rijn, Hillegom, Kaag en Braassem, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Nieuwkoop, Noordwijk, Oegstgeest, Teylingen, Voorschoten, Zoeterwoude). In de ROA worden de regionale opgaven en keuzes uiteen worden gezet. Dat wil zeggen die opgaves waar de regio aan zet is en waar de regio het optimale schaalniveau is en locaties of thema's waar meerdere opgaven, belangen en schaalniveaus bij elkaar komen. Vanuit de ROA kan gelobbyd worden voor de regio op provinciale en landelijke tafels. De inzet is om de ROA te laten vaststellen op 30 juni 2021 door het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland.

Aanleiding

Opdracht vanuit het Algemeen Bestuur Holland Rijnland

Het Algemeen Bestuur Holland Rijnland heeft in november 2019 de opdracht gegeven om de Regionale Agenda uit te werken en een Integraal Ruimtelijk Afwegingskader voor Holland Rijnland op te stellen. Nadere keuzes over alle wensen en ambities zijn nodig, omdat niet alles zou passen binnen de regio. Hiervoor is de Regionale Omgevingsagenda Holland Rijnland (ROA) opgesteld. In dit document is beoogd een antwoord te geven op de vraag hoe de druk op de regio kan worden benut om de aantrekkelijkheid van de regio te behouden en versterken. Ruimteclaims en transities brengen uiteraard uitdagingen met zich mee, maar ook nieuwe kansen. Op dit moment bevindt de regio zich op het kruispunt om keuzes te maken die richtinggevend zijn voor de toekomst. Deze keuze zal per onderwerp verschillen. Omdat de diversiteit aan opgaven groot is, evenals de urgentie voor veel van deze opgaven en de beschik bare middelen niet oneindig zijn, zullen er keuzes gemaakt moeten worden hoe de ruimte in Holland Rijnland wordt ingezet. Wat voor soort regio wil Holland Rijnland zijn en welke stappen zetten we daarbij naar de toekomst? Een regionale omgevingsagenda is immers alleen van waarde als hij ook op regionaal draagvlak kan rekenen. Daarbij zal de agenda ook helder moeten maken welke vragen voor samenwerking of ondersteuning er zijn naar andere overheden, zoals de naastgelegen (metropool)regio's, provincies en het Rijk.

Wat willen we bereiken? (Beoogd effect)

In de Regionale Omgevingsagenda (ROA) staan de opgaven en keuzes waarvoor de regio het optimale schaalniveau is. Vanuit de ROA kan gelobbyd worden voor de regio op provinciale en landelijke tafels

Integrale benadering

In de kern bespreekt de Regionale Omgevingsagenda hoe op een integrale wijze alle ruimte-vragende functies een plek kunnen krijgen of waar keuzes gemaakt moeten worden. Daarbij gaat het niet alleen om toekomstige woningbouw of locaties voor bedrijvigheid, maar er is daarbij nadrukkelijk integraal gekeken naar de samenhang met, afhankelijkheden en gevolgen op andere thema's zoals naast wonen en werken, bereikbaarheid, natuur en landschap, energie, klimaat en gezondheid. Want we willen niet alleen wonen in onze mooie regio, maar ook werk vinden, alle gebieden kunnen bereiken, genieten van de diverse landschappen, de stroomvoorzieningen met duurzame bronnen op peil houden, rekening houden met klimaatverandering en dat alles met zo gezond mogelijke inwoners en een prettig leefklimaat voor mens, plant en dier.

Input subregio's en sectorale strategieën

Deze omgevingsagenda staat daarmee niet op zichzelf, maar hangt zeer nauw samen met de andere regionaal strategische documenten die momenteel in ontwikkeling zijn, zoals de Regionale Energie Strategie (RES), de Regionale Strategie Mobiliteit (RSM). De subregionale agenda's (Omgevingsagenda Hart van Holland, Strategische Agenda Rijn en Veenstreek, en Strategische Agenda Ruimte Duin en Bollenstreek) vormen belangrijke bouwstenen voor dit regionale perspectief. Daarbij is gekeken wat er echt regionaal opgepakt zou moeten worden, en wat ook beter op subregionaal of lokaal niveau de beste uitwerking kan krijgen. Deze subregionale agenda's zijn allen zoveel mogelijk gebruikt en verwerkt in deze Regionale Omgevingsagenda.

Ruimtelijke verkenning met Dashboard Verstedelijking en Landschap

Daarnaast is er ook gebruik gemaakt van een ruimtelijke verkenning met behulp van het Dashboard Verstedelijking en Landschap; een instrument dat door het College van Rijksadviseurs in samenspraak met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is ontwikkeld. Dit instrument is in meerdere regio's met een verstedelijkingsopgave in Nederland toegepast. Deze ruimtelijke verkenning is gebaseerd op de hypothese dat als er nog eens 30.000 extra woningen benodigd zijn binnen deze regio na 2030, volgens welke scenario's zou dat kunnen, wat levert dat voor dwarsverbanden en onderliggende afhankelijkheden op, en zijn er mate van maatschappelijke meerwaarden of consequenties te benoemen, zoals effecten op modal split of effecten op de energie-infrastructuur of landschap? Op basis van vier extreme scenario's uitgaande van geconcentreerde als ook verspreide extra woningbouw, zijn argumenten verzameld voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen in de regio, met samenhangende consequenties, kansen en uitdagingen. Dit heeft geleid tot het benoemen van de as Katwijk-Leiden-Alphen aan den Rijn als een duurzaam concept voor toekomstige ruimtelijk-economische ontwikkeling op de langere termijn in onze regio.

Verstedelijking tot 2030

Deze agenda gaat uit van een aantal zaken, zoals fasering in de tijd: De bestaande verstedelijkingsafspraken worden gerespecteerd. Voor de middellange en lange termijn wordt naar aanvullende oplossingen in de regio gezocht. Allereerst wordt er qua ruimtelijk-economische ontwikkeling van de regio aangesloten op landelijk en provinciaal beleid zoals NOVI Groene Hart,

bijdragen leveren aan de Groeiagenda Zuid Holland, en uitvoeren van afspraken die zijn gemaakt op het gebied van woningbouw, mobiliteit en economie. Ook de Verstedelijkingsstrategie als leidraad voor toekomstige ontwikkeling wordt omarmd. Dat betekent dat alle vastgestelde en harde plannen voor nieuwbouw of andersoortige afspraken zijn meegenomen als gegeven en dat die niet ter discussie staan.

As Katwijk-Leiden-Alphen aan den Rijn

Op langere termijn na 2030 wordt ingezet op verdere ruimte bieden voor grote verstedelijkingsvraagstukken op de as Katwijk Leiden Alphen aan den Rijn, om aan de ene kant ruimte voor deze vragen te bieden, complementariteit tussen deze kernen te bieden en ondersteunend aan elkaar te laten zijn. Daarmee ontstaat een sterk cluster, een motorblok welke is “opgehangen” aan de nationale noord-zuid en oost-west structuren in de Randstad. Met letterlijk knooppunt Leiden Centraal als draaischijf in de regio.

Vitale en veelkleurige kernen

De nadruk voor de as Katwijk-Leiden-Alphen aan den Rijn is een bewuste keuze om de gebieden buiten deze zone zoveel mogelijk te ontzien, en daar geen grootschalige woningbouw te realiseren en daarmee de landelijke kwaliteit van delen van de regio te behouden, zoals ook voor Noordwijk. Dat betekent niet dat er in de vitale en veelkleurige kernen niks meer kan, maar wel met respect voor het omringende landschap: Landschappelijke verstedelijking, kleinschalig, en passend binnen het karakter van het woon- werk en het landschappelijke klimaat. Zo blijven alle kernen vitaal in Holland Rijnland. Overigens worden alle afspraken die er tot 2030 zijn gemaakt rondom woningbouw in alle gemeenten gerespecteerd.

Groen en blauw dichtbij huis

Dat betekent vervolgens ook dat natuur, groen en water een plek dichtbij huis dienen te krijgen, ook gezien de klimaatopgaven waarvoor de regio gesteld wil staan. Een gezonde leefomgeving staat in de regio Holland Rijnland hoog in het vaandel. Bereikbaarheid van groene gebieden, zowel klein als groot, in en om de stad, is daarvoor randvoorwaardelijk en is bevorderend voor de gezondheid van onze inwoners. Dit zijn opgaven voor het stedelijk gebied maar ook voor het groenblauwe landschap.

Landschapsstrategie

En voor het landschap wordt er maatwerk geboden, door te willen gaan werken aan een landschapsstrategie. Delen van het landschap zijn beschermd, functioneren prima, en zijn uniek in zijn soort. We denken daarbij aan de kust en de Hollandse Duinen, de Hollandse plassen en de Nieuwkoopse plassen. Het landschap kent echter ook vele transitie opgaven. Voor een deel zal het landschap op dezelfde wijze doorontwikkeld kunnen worden en kan blijven bestaan zoals het is. Maar voor een deel zijn de transitie opgaven zo groot dat wijziging en doorontwikkeling van landschappen onvermijdelijk zijn. Dit gaat gedaan worden met een strategie voor het landschap, uiteraard samen met de beheerders van het betreffende landschap; Een strategie waarbij de opgaven per landschap duidelijk worden, probleemeigenaarschap wordt onderkend, urgentie en termijn duidelijk worden met de bijbehorende financiële consequenties en strategieën.

Wat gaan we daarvoor doen?

De Regionale Omgevingsagenda Holland Rijnland (ROA) is gebaseerd op Hart van Holland: Regionale Agenda Omgevingsvisie 2040, de Strategische Agenda Rijn- en Veenstreek en de Strategische Agenda Ruimte Duin- en Bollenstreek.

De ROA heeft een samenhang met de Regionale Energie Strategie (RES) en de Regionale Strategie Mobiliteit (RSM) en de mogelijk toekomstige Regionale Landschapsstrategie.

Richting een uitvoeringsprogramma

Nadat de ROA is vastgesteld wil Holland Rijnland een integraal uitvoeringsprogramma opstellen waarin de uitvoeringslijnen uit de verschillende regionale documenten worden geïntegreerd. Het uitwerken van de ontwikkelmogelijkheden van de as Katwijk-Leiden-Alphen aan den Rijn, een Landschapsstrategie als vehikel voor het versterken van de diverse landschappen, het gefaseerd kunnen ontwikkelen van Alphen aan den Rijn als complete stad en als knoop van huidige en toekomstige infrastructuur in het oostelijk deel van de regio waar de omliggende kernen van Alphen verder van kunnen profiteren.

Speciale aandacht wordt gegeven aan de Duin- en Bollenstreek gezien de vele ruimteclaims, het karakter van het veelkleurige en kleinschalige landschap en de ligging nabij grote ontwikkelingen net aan de andere kant van de Ringvaart in de Haarlemmermeer. (zoals woningbouw, infrastructuur en Schiphol)

Uitvoeren en lobby

In dit integrale uitvoeringsprogramma wordt samen met de subregio's en de subregionale agenda's en met gebruikmaking van de lijnen uit de RES 1.0 en de RSM gewerkt aan het concreet maken van de plannen in ingreep, termijn, inzet en benodigde governance. Dit vormt de opmaat voor een lobbystrategie voor zowel beleidslijnen, plannen en benodigde investeringen.

Wat zijn de risico's en kanttekeningen

Holland Rijnland heeft het proces van de totstandkoming van de Regionale Omgevingsagenda in een kort tijdsbestek laten plaatsvinden. Hierdoor is het aanleveren voor het raadstraject in de verdrukking gekomen. Om de stukken tijdig in de raad te krijgen wordt een versnellingsverzoek ingediend.

Wat mag het kosten? (Financiële paragraaf)

Het indienen van wensen en bedenkingen op de Regionale Omgevingsagenda hebben geen financiële consequenties.

Betrokken partijen/participatie

- De ROA is op gesteld door Holland Rijnland met in inspraak van de portefeuillehouders tijdens de verschillende PHO overleggen (Portefeuillehouders Overleggen Holland Rijnland). Voor Noordwijk hebben de wethouders Alkemade, Ter Hark en Van de Berg hieraan deelgenomen. Het Hoogheemraadschap Rijnland is hier ook bij betrokken
- De gemeenten van de Duin- en Bollenstreek hebben de Strategische Agenda Ruimte Duin- en Bollenstreek als input voor de ROA aangeleverd.
- Aan de ambtelijke overleggen economie en leefomgeving neemt de provincie Zuid Holland ook deel.
- In navolging op de Strategische Agenda Ruimte Duin- en Bollenstreek zijn de wensen en bedenkingen op de Regionale Omgevingsagenda op elkaar afgestemd binnen de vijf gemeenten.
- Op 14 april is door de bestuurders van de 13 gemeenten in Holland Rijnland ingestemd om de Regionale Omgevingsagenda vrij te geven aan de raden.

Communicatie

19 mei wordt een raadsconferentie door Holland Rijnland georganiseerd over de Regionale Omgevingsagenda en de Regionale Strategie Mobiliteit.

Verdere procedure en planning

- Met het versnellingsverzoek wordt de Regionale Omgevingsagenda op 22 april in de beeldvormende commissie gepresenteerd.
- Op 11 mei wordt de Regionale Omgevingsagenda op de agenda van de meningsvormende commissie gezet.
- Op 18 mei vindt de besluitvorming plaats in de raadsvergadering d.m.v. zienswijzen/wensen en bedenkingen.
- Het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland wil de Regionale Omgevingsagenda vaststellen in haar vergadering op 30 juni 2021. De wensen en bedenkingen moeten voor die vergadering zijn ingestuurd naar Holland Rijnland.

Bestuurlijk kader

- Regionale Structuurvisie Holland Rijnland
- Hart van Holland: Regionale Agenda Omgevingsvisie 2040 en naar een regionale aanpak
- Strategische Agenda Ruimte Duin- en Bollenstreek
- Concept Regionale Energie Strategie (RES 1.0)
- Concept Regionale Strategie Mobiliteit (RSM)

Bijlage(n)

Regionale Omgevingsagenda Holland Rijnland

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Noordwijk
De secretaris, De burgemeester,

F.G. Mencke Mw. W.J.A. Verkleij